

GAZETA TRANSILVANIEI

A N U I L X I I .

Nr. 214.

Braşov, Luni-Marti 28 Septembrie (10 Octombrie).

1899.

REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se returnează.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAŢIUNEA în Braşov şi la
următoarele Birouri de anunţuri:
In Viena: W. Dukos Nachr.
Max. Augenthaler & Emerich Loesner.
Mairlich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelka Nachr. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Marold & Liebmann.

PREŢUL INSERŢIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 6 cr.
şi 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarifar şi învoială.

RECLAME pe pagina a 8.a o
seria 10 cr. sau 30 bani.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.

Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare
Târgul Inului Nr. 80, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe şase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât şi inserţiunile
sunt a se plăti înainte.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Octombrie st. v. 1899

se deschide nou abonament, la care
invităm pe toţi amicii şi sprijinatorii
fôiei noastre.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe şase luni	6 „
pe trei luni	3 „
pe o lună	1 „

Pentru România şi străinătate:

pe un an	franci, 40
pe şase luni	„ 20
pe trei luni	„ 10
pe o lună	„ 3.50

Abonarea se poate face mai uşor
prin mandate postale.

Administraţiunea.

Cehii nu fac obstrucţiune.

Până acum de câte-ori se vor-
bea de posibilitatea, ca ordonanţele
de limbă, atât de mult combătute
de Germani, să fiă desfiinţate, de
atâtea-ori răsună din tabăra cehică
strigătul: atunci, în loc de obstruc-
ţiune germană, veţi avea obstrucţiune
cehică!

Acum, când lucrurile au ajuns
acolo, ca să fiă numit un ministeriu
de funcţionari cu speciala şi exclu-
siva însărcinare de a desfiinţa ordon-
nanţele de limbă şi de a prezenta
parlamentului central proiectul de
lege al limbilor, — când aşă-der s'a
ivit cazul, ca Cehii să facă opoziţia,
aceştia, cum am mai dis, nu vor să
tragă consecenţele extreme, ci pre-
feră mai bine a face politică reală
şi, în loc de a pregăti obstrucţiunea
din parte-le, se nisuesc din toate pu-
terile a susţine legăturile dintre par-
titele drepte, adică a majorităţii

parlamentului, căci în această ma-
joritate ved ei în situaţia de faţă sin-
gura stavilă în contra unui regim al
stângei germane şi în contra esecu-
tării programului german dela Ru-
salii.

Cu alte cuvinte, Cehii vedând,
că o eventuală obstrucţiune a lor ar
mâna numai apă pe mōra politice
germane, schimbând constelaţia par-
tidelor în parlament şi înlesnind for-
marea unei majorităţi, în care Ger-
manii se aibă primul cuvânt, pe când
Cehii ar forma grosul opoziţiunii,
fiind în minoritate, îşi dic: acest ser-
viciu nu-l vom face Germanilor, ci
vom stăruî să susţinem majoritatea
de aji autonomistă, din care va tre-
bui să se compună viitorul ministe-
riu parlamentar şi care la rândul ei
va sci să impedece restabilirea ege-
moniei germane; într'un cas extrem,
când nu va merge nici așa, ne stă
în voia de a face şi obstrucţiune.
Cam acesta este raţionamentul poli-
tic, pe care se basază atitudinea
de faţă a Cehilor.

Joia trecută s'a întrunit în Viena
comitetul executiv al partidelor din
majoritate sfātuindu-se asupra atitu-
dinei de urmat de aci încolo. Au
luat parte vre-o 20 reprezentanţi ai
tuturor fracţiunilor drepte. Aceș-
tia au declarat, că vor rămâne soli-
dare pe baza programului ma-
jorităţii, cerând aplanarea conflictelor
relativ la limbă pe baza deplinei
egale îndreptăţiri şi formarea viito-
rului guvern din sinul majorităţii.
Cehii au declarat, că vor merge soli-
ditar şi în viitor cu drepta, decât
postulatele lor vor fi sprijinite şi de
celelalte partide ale ei şi decât aceș-
tea se vor învoi, că dēnșii să facă
cea mai riguroasă opoziţiune guver-
nului în cadrul majorităţii. De ob-
strucţiune n'au făcut de-ocamdată
nici o amintire. Au mai declarat
însă, că mai aşteptă să vadă, care
va fi hotărîrea conferenţei bărbaţilor
de încredere cehi în Praga.

Acastă conferenţă s'a ținut erî
în Praga. Cu o di înainte însă au ținut

conferenţă deputaţii Cehilor tineri.
Mai mulţi au pledat pentru politica
de obstrucţiune, dēr majoritatea pre-
cumpănitoare s'a declarat pentru pro-
punerile comitetului executiv al ma-
jorităţii și pe basa acesta au decis
inaugurarea unei opoziţiuni energice
în cazul dreptei din parlament.

Hotărîrile adunării bărbaţilor
de încredere de erî încă nu ne sunt
cunoscute. Scim numai, că după
această adunare Cehii tineri vor să pu-
blice un manifest. Credem însă, că și
această adunare nu va lua altă posi-
ţiune în situaţiunea de faţă, deși în
sinul poporului cehic domnesce mare
iritaţiune și se cer mēsurî radicale
de apărare față cu lovitura, ce se
va da poporului cehic prin desfiin-
ţarea ordonanţelor de limbă fără să
i-se dea mai înainte alte garanţe
pentru asigurarea dreptului său de
limbă.

Trăsătura acesta a autonomiştilor
de a susţine intactă majoritatea
actuală parlamentară și de a stăruî
pentru ca ea să-și împlinescă chiă-
marea, a indispus și a pus pe gân-
duri minoritatea germană, care tot
mai mult spera în posibilitatea unei
schimbări a sistemului de guvernare
în favorul special al Germanilor.

Așa stau lucrurile pentru mo-
ment. Deputaţii români bucovineni,
cum se vede, vor persevera și ei mai
departe în şirurile majorităţii auto-
nomiste. Bine ar fi, decât majoritatea
ar reuși să salveze principiul depli-
nei egale îndreptăţiri a limbilor pen-
tru întreg imperiul cu ocaziunea sta-
bilirei legale a drepturilor de limbă
a diferitelor popōre. Atunci va sosi
și pentru Români bucovineni un
timp mai fericit de liberă dezvoltare
națională.

Români bucovineni și noul ca-
binet Clary. „Patria“ din Cernăuți vor-
bind despre situaţia noului cabinet față
cu partidele, după-ce spune, că acesta e
primit cu o rēcělă aprōpe polară în
drēpta camerei, er în stānga cu cel mai
precaut suspect, și după-ce arată situa-
ţia difoailă

în care se află în toate privinţele, dīce re-
feritor la grupul Românilor bucovineni:

„Din toate aceste considerante rezultă
un lucru mai ales. Ministrul Clary va trebui
să calculeze și cu grupurile mai mici par-
lamentare. În constelaţia actuală câștigă și
grupul român o valōre, am putē dīce chiar
excepțională. E posibil, că dela cele cinci vo-
turi române să depindă sōrtea sancţiunii par-
lamentare a pactului. Noi nu voim să pre-
judicăm atitudinea reprezentanţilor noștri,
dēr ne simțim obligați totuși să fīosăm
unele puncte dela care, credem, nu se va
putē abate nici deciziunea clubului nostru
parlamentar. Situaţia în țēră e insuporta-
bilă. Dacă și în principiu suntem prea dis-
puși, să oferim tot sprijinul nostru pentru
pacificarea imperiului, *trebuie imperios să re-
clamăm, ca și statul să ne garanteze liniște
și tīcnă și să delătore cauzele iritaţiunii
din țēră.* Trist e, că acele se află toamă
la locul de unde ar trebui să purcedă drepte-
tate, echitate și bunăvoință. Dēr ori cum,
ce e putred trebuie să cadă! Numai un gu-
vern, care ne-a scuti de nedreptățile și rea-
voința mandatarilor săi, va putē fi sprijinit
de reprezentanții noștri din Viena. *O altă
politică nu admite demnitătea poporului nostru.*
Si poporul nostru e aji trēz și consciu și
iși apēră eroic demnitătea. Voința poporu-
lui indică direcția, er tactica și mijlōcele
de realizare sunt lāsate în aprețierea poli-
ticianilor poporului. Aici se arată iscusința
și arta lor. Ceea-ce cere poporul nostru
impetuos și conform echității, scim. Este
acum rēndul conducătorilor noștri politici!“

Intriganții în partida guvernului.
Nu puțină senzația a făcut un articol
publicat în noua fōiă oficiōsă a guvernului
unguresc, care articol e scris în contra
„intriganților din partida guvernului“. Se
dīce, că este scris de deputatul Bekscics.
Firesce, că laudă înainte de toate „era Szell“,
care dīce, că este și va fi în toate privin-
țele o eră nouă, căci în toate ramurile vieții
publice ea va aduce mari străformări. Câte-
va comitate, dīce articolul amintit, se
opun încă pe față și în ascuns noiei ere,
dēr acest „joc fals nu pōte fi și nu va fi tolerat“. Fīă-care
bărbat politic are datoria de a
trage consecențele din noua situațiune. Cel

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Eufemisme în limba română.

De
Nicolae Sulică.

(8) (Urmare).

Ielele în esența lor mitologică nu sunt
altceva, decât nise spirite ale vēzduhului,
ale vēntului, din care cauză se numesc
și Vēntōse, er în nexul lor istoric-tradițional
nu sunt altceva decât o continuare a anti-
celor Nimfe din mitologia greco-romană.
Ca duhuri stăpānitōre ale vēzduhului și deci
ca autōre ale influenței, ce-o eserecītă peste
tot asupra omului schimbările atmosferei
și ale temperaturii, Ielele personifică tōte
acele puteri ale vēzduhului, dela carl, după
credița poporului român, emanază ori-
ce paralizii, aficiare sēu vātēmare a corpului
omenesc.

Acastă credință a poporului român
fi are fondul sēu real, intrucāt de fapt
multe bōle, ce aficiază corpul omenesc ca

d. e. frigurile, își au geneza lor în schim-
bările temperaturii și în starea aerului
atmosferic. E interesant, că una din cele
mai vechi exorcisări (descāntec) ce n-a
pāstrat vechia nōstră literatură scrisă, e
tocmai o „rugăciune pentru scōtarea dra-
cului“ din colecțiunea lui popa Grigorie
din Măhaciū, rugăciune, despre care s'a
făcut deja amintire mai sus și în care
„dracul din ape“ cu cele 19 numiri ale
sale, nu personifică decât miasmele palustre,
isvorul neseecat al frigurilor.*)

Influenței funeste a Ielelor atribue po-
porul român mai ales reumatismul și pa-
ralisarea diferitelor membre și părți ale
corpului, a limbei, auzului etc., deci și
dambლა, apoplexia etc. De aici apoi nu-
mirea de „Dine rele“ a Ielelor, aprōpe ge-
nerală la Românii din Dacia traiană, er
terminul cu care în genere indică poporul
nostru funestul efect al dīnelor rele asupra
omului este terminul de „pocire“. Despre cel
pocit să mai dīce și că e luat „din Iele“ și

*) Hasdeu Cuvente II, 171-179 și 263-298.

se crede, că a fost pocit din cauză că „a
cālcāt“ sēu „a pus piciorul în urma Ielelor“. De
ōrece Ielele sunt numite și Dēnșele în
urma aceleiași grōze eufemiste, care a pre-
sidat și la închegarea usului de a indica
aceste cumplite stăpānitōre ale vēzduhului
prin pronumele demonstrativ Ele (pronunțat
Iele), — reumatismul atribuit lor se nu-
mesce de regulă „de-dēnșele“, întocmai pre-
cum frigurile atribuite tot „dēnselor“, „Vēn-
tōselor“ se numesc și „de-vēnt“.

Credința în aceste spirite ale vēzdu-
hului, ca personificare a diferitelor bōle, esistă
întocmai și la Aromânii din Peninsula balca-
nică și sunt cunoscute peste tot sub numele
general de Dzine, avēnd intru tote aceleași
atribuțiuni ca și Ielele nōstre. Despre
cel pocit să dīce la Aromâni, că e agudit
(lovit) sēu loat (luat) de Albe.

Indicări per eminentiam eufemistice
ale Ielelor sunt în graial poporului nostru
în primul rēnd numirile demonstrative Ele
(Iele) și Dēnșele. Alte indicări desmierdātōre
sēu măgulitōre ale Ielelor, isvorite din a-
ceeași tendință eufemistică, sunt următoarele:

Puternicile,
Tarile,
Frumōșele,
Frumūșelele,
Milostivele,
Bunele,
Dōmnele,
Domnițele,
Fetele câmpului,
Fetele codrului,
Fet-le lui Șandru,
Măstrele,
Șoimanele.

Cuvēntul e derivat din sub-
stantivul șoim, avēnd sensul fundamental
de șoim mare, șoim puternic, apoi figurat
„repede și aprig ca șoimul“. Șoimul, dīce
Alexandri, să vede adesea figurând în ba-
lade ca imagine de viteji și de repejune, un
voinic, e căpitan șoiman și are ochi șoi-
muleți, un cal sprinten sbōră ca șoimul.*)

De aici apoi numele de Șoimane ale Ie-
lelor, voind să esprime pe lângă sublim și
sfīnțeniă, și agerime, și repeđiōiune, așa-dēră
cam aceeași idee ca și Vēntōsele.

*) Alexandri, poesii populare pg. 60.

ce n'are voie să conlucre la regenerarea Ungariei, pôte să se deala o parte. Acela însă, care sub pretextul, că vré să servescă noiei ere, causază dificultăți, se pörtă nu numai nebărbătesce, ci și nepatriotic. Ministerul Szell înrolivintă „Gazeta” nu scie de glumă și va refuză ordină politică, dăr înainte de tötă în administrația.

Așa scrie Beksió orî altul în noua fôia a guvernului; amenintă cu aceea, că Szell nu scie de glumă și că nu va suferi jocul fals al intrigantilor, sub cari fără indoelă se înțeleg tiszaiștii și codițele lor. Vom vedé însă, dacă în lupta piept la piept, ce se pregătesce sub devisa purificării partidului, va puté Szell să răsădă față cu vulpile, cari conduc deja de deice ani intrigele pe după culise în sinul partidului dela putere. Problema, ni-se pare, nu-i va fi tocmai așa ușoră

Sinod în Blăși.

Înalt Prea Sântia Sa Archiepiscopul și Metropolitul *Victor Mihalyi* din Blăși a adresat către clerul archidiecesei de Alba-Iulia și Făgăraș o circulară, prin care convocă în Blăși pe ziua de Mercuri 22 *Novembre st. n. un sinod archidieceșan compus din sinul clerului.*

Lăsăm să urmeze aici partea primă a circularei, care e de următorul cuprins:

„Acuși se împlinesc 200 de ani, de când părinții noștri, sub înțelepta ocărmuire a nemuritorului metropolit Atanasiu I, s'au unit cu sfânta biserică catolică romană. Se cuvine, ca acum când pășim în ultimul an al centenarului al doilea dela săvârșirea sfintei uniri, acest act de cel mai mare moment în viața noastră bisericăscă și culturală să-l serbăm cu demnitatea cuvenită, întru cât ne permit împrejurările actuale. Ca introducere la serbările ducentenarului sfintei uniri, am aflat în Domnul celebrarea sinodului archidieceșan, ca împreună sfătându-ne cu venerabilul cler archidieceșan, să aflăm mijlocele și căile cele mai oportune, pentru ca biserică noastră, sub scutul providenței dumnezeiești, și pe venitor cu succes și cu fruct să-și împlinescă misiunea sa salutară în mijlocul poporului nostru, conducându-l la adevărata prosperare temporală și mai vârtos la limanul fericeirei de veci.

„Pe lângă această, pe cum cunoscut este venerabilului cler, sunt și alte cestiuni de mare importanță, a căror rezolvire în conțelegere cu venerabilul cler archidieceșan, nu suferă amănare. Așa în sensul §-lui 3 din statutele fondului Vancean pentru ajutorarea preoților deficienți ai archidiecesei, avem să determinăm pe o nouă perioadă de 10 ani tacele solvînde la acest fond, și eventual să deschidem și alte isvóre spre augmentarea și asigurarea acestui fond și pentru casul, când ar fi mai mare, decât în presinte, numărul preoților

deficienți, fără ca să fim siliți a reduce cuota de carea se bucurau ei.

„Mai departe ameliorarea stărei materiale a clerului de asemenea este o cestiune, a cărei urgentă rezolvire este cu insistință reclamată din tôte părțile; se cada însă, ca însuși venerabilul cler, ca cel mai de aproape interesat, să cerce spre rezolvirea cestiunii o modalitate compatibilă cu demnitatea statului preoțesc și interesele sfintei noastre biserici.

„Nu pôte rămăne clerul nostru indiferent și fără a-și da cuvântul nici în cestiunea autonomiei bisericii catolice din Ungaria, organizarea căreia chiar acum se pertractază de către factorii competenți.

„Nu insistăm a mai enumera și alte cestiuni grave și de mare importanță pentru promovarea intereselor noastre bisericăscă-scolastice și prosperarea vieții religioase morale a poporului nostru, deore-ce veneratul cler le cunoște destul de bine și va avé ocaziune să se pronunțe asupra lor atât în sinodele districtuale protopopesce, cari vor premerge sinodului archidieceșan, cât și în sinodul archidieceșei gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș, pe care prin literele presente îl convocăm la reședința noastră archiepiscopăscă din Blăși pe ziua de 22/10 *Novembre* 1899, care și cade pe Miercuria din XXIII săptămână după Rosalii.

„Suntem adănc convinși, că prin convocarea acestui sinod archidieceșan, împlinim o dorință fierbinte a clerului și poporului nostru credincios, chiar de aceea nu ne indoim, că toți cei îndreptățiți și îndatorăți, se vor înfăptși și vor participa la lucrările sinodului, spre ce prin aceste litere îi invităm și frățesce-i rugăm.”

Partea a doua a circularei privește luarea unor măsuri de natură mai mult administrativă. Li-se impune oficiilor protopopesce, ca în fiă-care district să convocé sinode protopopesce, în cari clerul tractual să-și alégă din sinul său câte-un reprezentant, care să participe împreună cu protopopul la sinodul archidieceșan. Spre a puté statori definitiv programul obiectelor, ce sunt a se pertracta în sinod, se provocă protopopii, ca până în 10 *Novembre n.* să presente câte-un raport despre starea amănunțită din fiă-care protopopiat în decursul anului 1898, atât din punct de vedere financiar și material, cât și al vieții religioase-morale și culturale etc.

„Martiri unguri”.

Sub titlul acesta „*Deutsche Zeitung*” din Viena, dela 5 *Octomvre*, scriind în ajun despre aniversarea executării celor 13 revoluționari unguri la 6 *Octomvre* 1849 în Arad, face următoarele observări caracteristice:

„Cununile, ce vor fi grămădite peste pietra dela Arad, acoper și ôse germane. Între cei 13 martiri dela 6 *Octomvre* aflăm și pe generalii Leiningen-Westerburg, Josef Schweidel, Georg Lehner, Ludwig Aulich și Ernst Pölt de Pöltenberg, un vienes. Nu cum-va guvernății maghiari de astăzi ar voi să maghiarizeze aceste nume? Căci, dacă vom număra lângă ele și pe ceilalți, de altă naționalitate, cum sunt Damjanich și Knezich, atunci apare partea, ce a avut-o națiunea maghiară la acești eroi, ca 6: 7. Șese la șapte — acesta este în genere raportul, în care stau în Ungaria prestațiunile maghiarismului față cu puterea de creațiune, cu faptele și operele națiunilor atât de brutal tiranizate de el — înainte de tötă a Germanilor.

„La această ar trebui să se gândescă Maghiarii adevărați, și încă și mai mult maghiaronii, să se gândescă tocmai acuma, când impletesc cununile lor celor căduți pentru drept și libertate, când cu sgomot onorează victimele forței — și răpesc și sugrumă drepturile și libertatea de mult garantate Sașilor în Transilvania, precum și celorlalte popore ale regatului marianic.

„Martiri sunt astăzi în Ungaria mai mulți, decât trei-spre-dece, eroi cari luptă pentru patria lor, pentru vatra și pentru limba copiilor lor și sunt în gura peirei. Aceiași cavaleri, cari în Arad grămădesc cununi, îi sugrumă. Cavalerească națiune a Maghiarilor! ôre istoria nu va aduce odinoră aceeași sentință asupra tiraniei tale, care se aduce astăzi în mii de variațiuni asupra timpului lui Haynau? Cavaleresc popor al Maghiarilor! de ce nu cinștesc drepturile luptătorilor pentru libertate și patriă, ce sunt în viață? De ce refuză a da chiar și contrariul mort — veți Hentzi! — onorea cuvenită? Nu sunt aceiași cavaleri ca înainte cu 50 de ani, cari se fălesc și se îngămfă adî în Ungaria. Maghiarimea conducătoare e stricată prin șovinismul, ce-l desfășură renegații prășiți de ea însa-și. Serbarea de doliu a națiunii în 6 l. c. are în privința această o indoită îndreptățire. Nobilul patriot pôte jăli timpul de odinoră, ca și timpul de față. Căci despotismul, cărnia i-au căduț jertfă cei 13 martiri în Arad și contele Batthanyi în Pesta, a făcut loc unui tiranșism, ca și care în libera Ungaria n'a domnit înainte niciodată. Ardelenii germani pot istorisi amănunte despre această. Germanii din Ungaria, al căror sânge a curs împreună pe câmpurile de bătăia din 1849 — ei sunt, cari stau acum înainte de tötă ca martiri ai prezentului la mormântul celor trei-spre-dece din Arad.”

Congresul orientaliștilor.

Vineri la 3 ôre d. a. în secția a doua a congresului, secția de *geografă și etnografă*, d-l *Urechia* a citit un memoriu, în care face istoricul hărților etnografice dela începutul

secolului și până adî, pentru Europa în general, și Orient în special.

D-l *Urechia* în acest memoriu a dovedit erorile acestor lucrări și în special a celor unguresci, cari falsifică în interes de șovinism adevărata situațiune etnică a Orientului Europei.

D-sa propune facerea hărții etnografice a Orientului Europei sub controlul congresului, care va înscrie în programul sesiunii viitoare și cestiunea următoare: Care e planul și cel mai bun procedeu spre a obține o hartă definitivă, etnografică a Europei, fără ca această lucrare să fiă influințată de politica dominantă în anumite țări cu diferite limbi?

D-l *Urechia* a prezentat apoi o seriă de hărți originale, arătând locurile unde se află Românii.

Propunerea lui *Urechia* a fost primită în unanimitate și chiar de reprezentantul guvernului unguresc.

Profesorul Hermann, care felicită pe *Urechia*, a propus, ca premiu, o medalie de aur și 500 lei aceluia, care va prezenta cel mai bun memoriu pentru facerea unei hărți etnografice esacte a Orientului european.

Profesorul italian *Baldacci* vorbind despre *Românii și Albanesii din Macedonia*, și spunând câte-va neesacități, precum că există neînțelegeri între Albanesii din cauza deosebirei lor de religiune și că Românii din Macedonia sunt numai 350,000, *Urechia* a protestat dicând, că Albanesii trăesc bine între ei, și dovadă de această e prezența la congres a reprezentantului comitetului executiv albanes, care deși e Turc, totuși reprezintă și pe creștinii.

În privința cestiunii macedonene a luat cuvântul *Milescu*, reprezentantul societății macedonene, care spune, că populația Macedonenilor e de un milion. *Milescu* își rezervă dreptul de a demonstra această într-o conferință specială.

Ziua această a fost un adevărat triumf pentru Românii.

*

Diarul „*Fanfalla*” publică un fôrt important articol, sub titlul *Cuvântul Românii*. În acest articol, semnat *Benedetto de Luca*, un stiăat publicist, care a vizitat anul trecut România, el vorbesce de discursul pronunțat de d-l *Urechia* la inaugurarea congresului și cu cel mai mare entusiasmu de poporul român.

*

Congresul se împarte în următoarele secțiuni:

1-a „limbistica”, a 2-a „geografia și Orientul”, a 3-a „Istoria, religiunea și mitologia”, a 4-a „China, Corea și Japonia”, a 5-a „Birmania și Madagascar”, a 6-a „Iron”, a 7-a „Asia centrală”, a 8-a „Limbele ebraice”, a 10-a „Limbele africane”, a 11-a „Limbele grecăscă și orientale”, a 12-a „Limbele de origine americană”.

*

Sfintele,
Vântoșele,

Dinele. Numirea această, intrucât prototipul substantivului *đina* a fost latinescul *divina*, precum am arătat cu altă ocaziune*, nu e în esența sa decât asemenea o indicare pur eufemistică a acelor spirite, imaginare ca fecióre, a căror funestă influență s'eu mai bine đis răsburare asupra celor, cari ar cuteza să calce în urma lor s'eu să le surprindă cu privirea, a remarcăto deja anticitatea latină. (Compară mitul despre Diana cu suita sa de nimfe și sörtea cumplită a lui Orion, Actaeon, frații Otus și Ephialtes, cari au cutezat să profaneze cu privirea lor s'eu chiar să atenueze la castitatea fecióreii đeițe.) Sub numele de Dine sunt cunoscute Ielele în cele mai multe părți ale Daciei traiane, ér la Aromânii terminal de *Dzâne* este esolusivul nume generic al Ielelor, ér sensul eufemestic al cuvântului e același ca și „Sfintele”.

*) Sânziana și Sânzienele „Gaz Trans.” 1898, Nr. 144.

Ielele tocmai ca spirite necurate și réuvoitoare, de multe ori se identifică cu alte spirite răutăcioșe, cari impopoléză imperiul fantastic al mitologiei populare române, și în consecință de multe-ori obvin sub numele acestor spirite diferite de ele ca genesă și origine. Astfel de numiri împrumutate ale Ielelor sunt:

Rusalii. Răposatul episcop Melchisedec se exprimă în punctul acesta astfel: „Ielele în imaginațiunea poporului sunt nisce spirite femeesci făcătoare de réu, cari se numesc Rusalii. Sunt așa de periculoșe, încât nu este bine nici pe nume a le chema, pentru aceea ele obicinuit se exprimă numai prin pronumele „ele” și „dânsele”. Într'alte rele, ce produc aceste spirite celui urit de dânsele, este și bóla reumatismului, pe care Românul o numesc „dânsele”, adică o bóla cu care cel bolnav se crede atacat de „ele”, și se đice, că bolnavul pătinesce de dânsele.

Se mai aude în popor imprecațiunea: luat-ar Ielele! Femeile cu numele *Ruxandra* chiar și prăznuesc Rusalii în Mer-

curea înjumătățirii, după Păsel.*) Tot un astfel de duh analog Ielelor este:

Samodiva s'eu *Sila Samodiva*,
Vilva.*)

Descântecile poporului nostru relevă în fine încă un nume al Ielelor, și anume *Ierodiecele* s'eu *Irodifele*, numiri ce derivă dela *Irodiada* s'eu fca lui Irod, pentru caprițul căreia s'a tăiat capul sfântului Ioan Botezătorul și pe care tradițiunile evului mediu o prefac, alătura de Diana, în una din cele mai de frunte vrăjitoare cu sediul în vâzduh și având în stăpânire virtuțile vijeliilor.)

Numirile eufemistice ale *Dzânelor* (Ielelor) analoge celor înșirate mai sus, sunt în graiul fraților noștri Aromânii următoarele:

Albile (albele, fericițele),
Mușatile (frumósele),

*) Literatura religioasă populară, în convector lit. XIV 296.

**) Șăineanu. Studii folklorice 135-153.

*) Șăineanu. Op. cit. 166-168.

Bunile (bunele),
Hărăoșele (vesele),
Dulfile (dulcile),
Arghiandele (cele de argint.*)

Dine aeriene analoge Ielelor noastre întelnim și în mitologia altor popore, intrucât condițiunile naturale, cari au dat nasce credinței în aceste spirite, sunt uniforme peste tot. La Germanii d. e. sunt reprezentate prin așa numitele *Elbe* s'eu *Elfe*, ér la Grecii moderni prin *Neraide*, cari întocmai ca și Ielele noastre au o mulțime de epitețe eufemistice, precum: „Copilele”, „fetele”, „bunele domnițe”, „frumósele domne”, „fericițele”, „cele cu inima bună” etc. Albanesii n'au nume special pentru indicarea acestor fel de đine, ci numai circumșieri și indicări eufemiste, precum: „fericițele”, „feciórele muntelui” etc.)

(Va urma.)

Weigand, Die Aromunen. II, 120.

*) Șăineanu. Op. cit. 162-165.

Sâmbăta a fost ședință generală în secția unite, ér la óra 9 séra o recepțiune a congresiștilor, oferită de Asociațiunea presei în splendidele salóne din palatul We-dekind de pe piața Colonna.

Tot localul a fost iluminat „a giorno“ Depunerea corónei de către congresiștii români la columna lui Traian se va face mâne, Marți.

*

Despre recepțiunea oferită Joi de primăria, „Universul“ primesce următoarele comunicări:

Recepțiunea oferită aseră (Joi) de primăria orașului Roma congresiștilor, a reușit în chip în adevăr strălucit. Acésta recepțiune a avut loc în muzeele capitoline în Capitoliu. Turnul Capitoliu, strada și piața Arcoeli, care erau iluminate, presintau un aspect surprinzător.

La óra 10 séra tóte vastele săli splendide iluminate cu electricitate, în care se află îngrămădite atâtea tesauré ale sculpturii — mareá artă romană — erau înțesate nu nu numai de numeroșii orientaliști, dér și de publicul cel mai distins din Roma, care fusese invitat. Erau în frac, fórté mulți ou pieptul plin de decorațiuni, afară de căți-va, carí sunt în vestminte străine. Tot orientale sunt toaletele dómnelor, din carí unele erau fórté elegante. Toți congresiștii români erau de față și făceau onorurile casei. Ajutorul de primar, profesorul și comandorul Galluppi, consilierii și comunali făceau onorurile de casă.

În curte, în timpul recepțiunii, banda municipală a executat un splendid program. Serviciul de onóre era făcut de gardii comunali în mare ținută și de servitorii Capitolului, carí erau îmbrăcați în haine roșii, înșirați la intrare, pe scară și în marile săli. S'a servit tot soiul de înghețate, prăjituri și șampaniá.

Revistă externă.

Muraviev în Paris. Ministrul afacerilor străine rússesc contele Muraviev a petrecut vara acésta la báile franceze. Înainte de a-i expira concediul s'a dus în Spania, sub pretext de a face o vizită reginei-regente. Reîntors din Spania alaltăeri a sosit la Paris, unde e óspele președintelui Loubet și al ministrului frances de esterne Delcassé. La Paris Muraviev va petrece aproape întrégă săptămána acésta, și trecând prin Darmstadt, unde se află acum Tarul, va merge la Petersburg. Pretutindeu în cercurile diplomatice, dér mai ales la Berlin și Viena, se dá o fórté mare însemnătate politică vizitelor lui Muraviev. În Madrid el a avut consultări lungi cu ministrul președinte spaniol Silvela și cu regina regentă, ér vizita lui dela Paris dovedesce mai ales, că nu póte fi vorba aici de un simplu act de curtoasiá. „Allgemeine Zeitung“ din München anunță din isvor acreditat, că contelui Muraviev i-a succés a crea o coalițiune franco-rúso-spaniolă în contra Engliterei. Coalițiunea acésta va páși pe teren activ îndată ce vor începe ostilitățile în Africa-sudică. Tot mai mult se confirmă scirea, că Rusia a luat în nume de réu Engliterei, pentru-cá acésta a intrat în cestiunea transvaaliană fără a întreba pe cine-va, cređend, că puterile vor rămâne neutre față de acest conflict. Acum însă iese la lumină, că nu este așa și diplomația englesă are cuvânt de-a fi fórté neliniștită, mai ales, că și la Berlin se petrece ceva de însemnătate, căci acolo a mers regina Olandei Wilhelmina pentru a interveni, se díce, la împératul german în favorul Burilor.

Résboiul súl-afričan. Firul telegrafic aduce sciri importante. Regina Engliterei a convocat pe díua de 17 l. c. parlamentul, și ministrul engles de résboiú a chemat 25,000 de rezerviști sub arme. Într'aceea în jurul limbei de pământ a Natalului concentrarea armatelor adversare se face cu mare zor. Din Durban au plecat regimentele englese spre New-Castle, ér trupele din Transvaal sunt deja la granița Natalului. Uitlenderii din Pretoria, Johannesburg și New-Castle se refugiază în masă, de asemenea și indigenii fug spre

pământul Fok. În acésta atmosferă résboinică se face încă o ultimă încercare de pace. Un plenipotențiat al Natalului s'a dus la Pretoria, ca să înduplece pe Krüger la pace, ér în Anglia amiciei păcei se adună și protestéză în meetinguri contra résboiului. Se díce, că regina Victoria ar fi înclinată spre pace, ba împératul Wilhelm ar fi trimis un autograf reginei englese, în care o rógă să stăruescă pentru pace. Tot cu scop de a-se evita résboiul s'a dus și regina Olandei la Berlin, unde i-s'a făcut una diu cele mai călduróse primiri.

Rusia și Serbia. „Petersburgskja Vjedomosti“, care interpretéză de obicei părerile dominante în cercurile oficióse rússesc, publică un articol asupra cestiunii Peninsulei-balcanice, dând mai ales Serbiei sfatul să susțină raporturi bune cu Austro-Ungaria, atât din punct de vedere al desvóltării naționale, cât și economice. „Rusia — díce díarul din Petersburg — doresce desvóltarea țérilor slave în direcțiune națională așa, încát ele nici în privința morală să nu fiá sub patronat rússesc. Nu împártășim părerea, că politica slavă (bulgară și sêrbescă), séu ori-care politică națională n'ar însemna altceva, decât cêrta cu Austria. Din potrivă, bunele și amicalele raporturi cu monarchia austro-ungară este chezáșiá pentru desvóltarea neîmpiedecută a statelor slave în direcțiune economică“.

SCIRILE ĐILEI.

— 24 Septemvre v.

Înmorméntarea regretatului Diamandi I. Manole s'a sévrișit astăzi după améđi. A luat parte la ea lume multă, asistând corporativ Eforia șcólelor, corpul profesoral și învățătóresc precum și întrégă tinerime dela șcólele nóstre centrale. Dintre autoritățile locale am văđut pe d-nul vice-span al comitetului Dr. Ieckel, pe d-l primar Hiemesch etc. Cortegiul funebru a pornit dela locuința réposatului, mergénd în frunte tinerimea școlară cu corpul profesoral și învățătóresc, preoții fungenți, apoi un car încárcat cu cununii de flóri, după el carul mortuar tras de șése cai, însoțit de-a drépta și de-a stânga de 12 fruntași din societatea română brașóvenă; după car veneau membrii familiei și în fine un numeros public, bărbați și dame, în fine urma un lung șir de trăsuri. Ajuns în piața cosoiugul a fost luat și dus în noua biserică din cetate, unde s'a oficiat prohodul prin d-nii protopop I. Petric și V. Voina, preotul V. Saftu și diaconul Prișcu. Cântările au fost executate de corul Reuniunii de cântări sub conducerea d-lui profesor P. Dima.

În biserică s'au ținut două discursuri funebre, cel dintâi din partea d-lui protopop V. Voina, care cu cuvinte elecvente a arătat meritele distinse, ce șile-a câștigat réposatul pentru parochia română din cetate, pentru șcólele românesce din loc, apoi în mijlocul concetățenilor și al conaționaliilor séi, desfășurând multă dragoste și mult zel pentru înaintarea intereselor școlare, bisericesci, culturale naționale, și economice-comerciale ale poporului séu, pe care l-a iubit și al cărui fiu credincios a fost. În biografia, ce i-a făcut-o, a descris cu cele mai vii colorii frumoșe ale însușirile spiritului și ale inimii lui Diamandi Manole. După discursul părintelui Voina a vorbit d-l profesor V. Goldiș, accentuând pe lângă meritul cel mare al lui Diamandi Manole de a fi contribuit în primul rând la realizarea dorinței generale de a avé Români o biserică în cetate, și activitatea sa pe terenul mai estins al vieții naționale românesce. După terminarea prohodului, cortegiul a pornit mai departe spre cimitéru din Gróverii, unde osámintele réposatului au fost depuse în morméntul familiar.

Pentru masa studenților români din Brașov au contribuit d-l prof. gimn. D. Fágărășianu, în loc de ași serba díua onomastică din 3 (15) Octomvre a. c. :fl. 10, (ér pentru fondul școlarilor séraci și bolnavi: fl. 5). — În loc de cununii vremelnice

pe sicriul mult regretatului *Diamandi I. Manole*, au contribuit pentru masa studenților d-nii *Virgil Onișiu*, directorul gimn. și *Dr. Valeriu Branisce*, directorul díarului „Patria“: fl. 10. Administrația fondurilor amintite își exprimă mulțămíta sa pentru frumoșele daruri.

Gubernatorul Basarabiei în România Vaporul „Carolus Primus“ al comisiunii europene a Dunărei, avénd pe bord pe d-l general Pilat, comandant al corpului III de armată, și pe d-l general Pen-covici, delegatul României în comisiunea europeană a Dunărei, a plecat Vineri dimineța la Reni. La orele 10 și 30 „Carolus Primus“ s'a întors din micul port rússesc, în Galați, avénd pe bordul séu, pe lângă generalii români, pe prințul M. Cantacuzino noul guvernator al Basarabiei, însoțit de un colonel și mai mulți căpitani. Prințul Cantacuzino a debarcat în Galați și a vizitat autoritățile și orașul, fiind primit și întovărășit de reprezentanții autorităților locale. La orele prânđului dejunul s'a luat pe bordul lui „Carolus Primus“, și noul guvernator al Basarabiei a pornit la Brăila, însoțit de aceleași persóne, unde a vizitat portul și orașul. Sâmbăta dimineța prințul Cantacuzino s'a întors la Reni tot cu „Carolus Primus“.

Ministrul german de externe, contele Bülow a sosit Vineri în Viena, mergénd din Semmering. În decursul dílei a făcut vizită ministrului de externe Goluchowski.

Sânțire de biserică. În 24 Septemvre a. c. s'a sfințit noua biserică română gr. or. din comuna Cricău. Sfințirea s'a făcut prin d-l asesor consistorial Nic. Ivan însoțit de 18 preoți. Au luat parte la acest act sêrbătóresc mulțime de ómeni. La finea serviciului divin, d-l asesor Ivan a ținut o vorbire poporului, láudând tráinicia parochienilor și a preotului lor. D-l G. Muncuș, preotul local, răspunsé accentuând marile jertfe și lupte, prin carí au trecut credincioșii séi până au văđut clădită acésta nouă biserică. În urmă s'a dat banquet de 80 tacámuri. Primul toast a fost ridicat de d-l asesor Ivan în sănătatea Metropolitanului Mețianu; administratorul protopopesce vorbi pentru asesorul Ivan, preotul local Muncuș pentru administratorul protopopesce etc.

Despre tinerimea română din Oradea-mare foile ungueresce publică nisce informațiuni fórté tendențioșe. Vorbind despre séra de cunoscință a tinerimei, ce s'a ținut într'una din serile săptămânei trecute, ele díce, că din acel prilegiú s'ar fi făcut politică și s'ar fi manifestat „cea mai mare ură în contra Maghiarilor“. Evident, că aceste informațiuni tendențioșe sunt fáurite cu scopul de a servi ca basă la o eventuală nouă gónă contra tinerimei nóstre academice dela Oradea.

Regina Wilhelmina a Olandei a sosit alaltăeri în Germania. Ea a mers la Postdam. Pressa germană dedică articoli elogioși tinerii și frumoșei regine.

Partida radicală din Serbia póte fi considerată ca ne mai esistentă. Poliția din Belgrad a dat vóiá, ca díarul partidei „Ođjek“ să apară numai odată. În acest număr unic grațiatul *Pasić* va declara, că partida radicală a încetat.

Profesor acusat de lesa majestatis. Díarele maghiare aduc scirea, că profesorul *Ottó Varga* dela institutul „Franciso Iosif“ din Budapesta, a fost suspendat din post și va fi dat pe mâna tribunalului penal acusat fiind de lesa-majestatis. Érá de ce e vorba: Pe la finea anului trecut profesorul Varga ținúe prelegeré despre evenimentele de la 1848-49, le-a aprețiat într'un ton și a vorbit despre dinastia habsburgică așa, cum nu se cuvine. Despre împératul Leopold I a díce, că „a fost tiran cu cei mai mulți Habsburgi“. Fiul unui general a comunicat acésta tatălui séu, care a denunțat pe profesor la locurile competente, și de atunci profesorul a fost controlat așa, că se luau notițe stenografice după prelegerile lui. Pe basa acésta ministrul de culte a suspendat

la 1 Octomvre pe profesorul Varga. Unul dintre elevii institutului, fiu de aristocrat maghiar, scie să spună, că Varga a díce odată în decursul unei prelegeri: „Majestatea Sa, din înduarea lui Dumnezeu extra-wurst“. Pe 1 sept. ac. profesorul Varga va fi dat în judecá.

Retragerea patriarhului armean. Din Constantinopol se telegrafiază, că patriarhul armean și-a dat demisiunea. În petiția sa de demisiune patriarhul declară între altele, că nu mai póte rămâne în post, cât timp Pórta susține măsurile extra-ordinare în contra națiunii armené. Se crede, că Sultanul nu va primi demisiunea, ci prin concesionii il va îndupleca să rămână în post.

Episcop și honveđi. S'a întemplat, că „honveđii“ dela 48/49 din Timișóra au făcut în 6 Octomvre mari ovațiuni véduvei după contele Carol Vecsey, care încă este unul din „martirii“ dela Arad. Honveđilor li s'a atașat și episcopul titular Iosif Németh, care la 48 a fost caporal de honveđi. „Acestui stindard aparțin și eu“, díse episcopul, și se alăturá la ceta honveđilor, care în frunte cu un stindard merserá să facă ovațiuni véduvei „martirului“. Episcop și honveđi! — éta într'adevér ceva rar în felul séu.

Teatru de magiá Sâmbăta séra d-l Balthazar a dat prima producțiune a sa în arta magiei. Producțiunea, care s'a dat parte în limba germană, parte în cea maghiară, a succés cât se póte de bine, publicul rămânénd pe deplin satisfăcut D-l Balthazar e de o dexteritate uimitóre, ér ceea-ce mai ales face interesante producțiunile densusului, este umorul cu care le predă. Mare efect a făcut magistul prin arta sa de ventrilog, ér prin florile vii, scóse cum se díce „din nimic“ a produs o surprindere generală; nu mai puțin a fost reușită partea cu porumbéii. Publicul și-a manifestat satisfăcțiunea prin aplause repetite. Deserá va fi a doua reprezentațiá tot în Redută.

Regina Greciei Olga, cu fíca sa Maria, s'au dus Sâmbăta trecută la insula Creta. În Canea i s'a făcut călduróșá primire.

NECROLOG. **Firuca Șimon** născ. Brancovean, soția d-lui proprietar Franciso Șimon din Sângeorgiul de Câmpia, după lungi și grele suferințe a decedat în 5 Oct. n. c. în etate 62 de ani. Pe réposata o jălesce întristatu-i soț cu fi séi Gregoriu, Maria már. Zéhan și Alexandru; Simeon Zéhan ca ginere și Iuliana Zéhan ca nepótá. — Dumneđeu s'o odichnéscă în pace!

DIVERSII.

Sală americană de băi. În Statele Unite e de cât-va timp moda la bogătași, ca să-și facă săli de băi, al căror lux se întrécă tot ce s'a făcut până acum în acésta privință. Milionarii americani se iau la întrecere între ei în luxul băilor. Așa marele bogătaș din New-York, William Witney, și-a poruncit de curând o sală de băi numai în mosaic, al cărui taván, pictat de unul din cei mai mari artiști italieni, nu l'a costat mai puțin de un șfert de milion de franci. Baia a fost tăiată într'un steiu de marmoră de Cararra și are încrustatiuni de onix de o mare finețe. Robinetele și cele mai mici accesorii de toaletă sunt de aur curat. Prețul acestei săli de băi unice, va trece peste un milion 200 mii de franci. Gelos póte de acésta minune, unul din regii industriei americane a zaharului, care ședea și el în New-York, a pus să i-se instaleze acum o sală de băi, ai cărei pereți vor fi de aur smălțuit și vor înfățișa scene din viața romană, după decorațiunea din Pompei. Sala va fi luminată și încălđită cu electricitate, și etuvel, de argint masiv, vor fi încrustate cu pietri prețioșe. Ea va costa 2 milioane de franci.

Dela Tipografia „A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următoarele cărţi:

Cărţi de rugăciuni şi predicii.

Angh'ra cântărilor, carticea de rugăciuni şi de cântări pentru mângăierea sufletescă a drept credincioşilor creştini, *Ediţiunea IV corectată*. Gherla, Tipografia diecesană 1899. Un exemplar în părăi tari coloraţi 35 cr. (plus 5 cr. porto.)

Mărgăritarul Sufletului, carte de rugăciuni şi cântări, întocmită pentru toate trebuinţele vieţii. *Ediţiunea IV*. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1899. Conţine peste 384 pag. Legată în părăi tari coloraţi, costă 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Micul mărgăritar sufletesc, carticea de rugăciuni şi cântări, întocmită mai ales pentru copiii mai mărişori. Gherla, Tip. „Aurora“ A. Todoran 1898. Un exemplar legat în părăi tari coloraţi costă 22 cr. (cu posta 23 cr.)

Carte de rugăciuni, cereri şi laude intru onărea Preacuratei Feciore Maria, pentru folosul şi mângăierea sufletelor. Gherla, Tip. Diecesană, 1898. Preţul unui exemplar legat în părăi tari coloraţi 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Cuvântări bisericesci pe sărbătorile de peste an, scrise de Prepositul capitular *Ioan Papiu*. Pe lângă predicii, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Conţine vre-o 400 pag. Preţul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început), prin postă 1 fl. 60 cr. Aceste predicii sunt favorabil apărăite şi din partea clerului înalt din România.

Cuvântări funebrele şi iertăciuni pentru diferite cazuri de mörte, întocmite de *Ioan Papiu*, cunoscutul scriitor bisericesc. Conţin vre-o 400 pag. Preţul numai 1 fl. 50 cr. (prin postă 1 fl. 60 cr.)

Predicii pentru Dumineci de *Iustin Popiu*, învăţatul scriitor bisericesc, marele orator şi bunul Român de odinioară. E o carte de vre-o 500 pag. format mare, tipar modern, cuprinzând predicii frumoşe pentru toate Duminecele de peste an. Preţul 2 fl. 20 cr. (prin postă recomandat 2 fl. 35 cr.)

Predice pentru Duminecele de peste an, compuse după catehismul lui Decharbe, de *Vasiu Christe*. Conţine predicii dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşului. Preţul 80 cr. (prin postă 85 cr.)

Predicii pe toate Duminecele şi sărbătorile de peste an, de *Em. Elefterescu*, cunoscut atât de bine în cercurile româneşti din numărösele sale scrieri atât de meduöse, instructive şi cu atăta gust cetite. E o carte mare, de 350 pag. Preţul 1 fl. 50 cr. (4 lei).

Scrieri scolare.

Istoria pedagogiei de *V. Gr. Borogovan* O carte nouă şi de mare interes pentru toţi bărbaţii de şcolă. Preţul 1 fl. 50 cr. (cu posta 1 fl. 60 cr.)

Istoria Biblică pentru folosul şcolilor poporali din diecesa Gherlei. (Cu permisiunea superiorilor) Tipărită în 1898, Partea I (Testamentul vechiu) costă 25 cr., ér partea II (Testamentul nou) 20 cr. plus câte 3 cr. porto de fiă-care.

Cântul în şcolă poporală de *Iuliu Pop*, învăţator în Năsăud. Teoriă, praxă şi fântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Preţul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Manual catehetic pentru primii ani şcolastici, ca îndreptar pentru cateheti, învăţatori şi părinţi, prelucrat de *Basiliu Rafiu*, fost profesor în seminarul din Blăşiu şi vicar la Făgăraş. Preţul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

„Invătura creştinască, seu Catechismul mare pentru tinerimea greco-cat“ *Ediţiunea III*. (1898). Cu binecuvântarea episcopului de odinioară al Gherlei, Ioan Alexi. Noua ediţiune a apărut cu îmbunătăţiri şi e tipărită cu ortografia cu semne. Conţine 284 pag, format 8°, e legată solid şi costă 80 cr. (cu posta 90 cr.)

Idei fundamentale în economia politică. De *I. Ioan Socacu*, vechiul profesor la şcolile comerciale române din loc, a scos de sub tipar o nouă broşură sub titlul de mai sus, fiind adausă în partea a doua şi o nouă teoriă sociologică, care conţine lucruri de interes ştiinţific deosebit mai ales pentru specialiştii. A cunosce ideile fundamentale ale economiei politice este fără îndoială de mare interes pentru oricare cetitor inteligent. Un exemplar costă 65 cr. şi se poate procura seu direct dela d-l autor, în a căruia editură a apărut opul, seu dela Tipografia „A. Mureşianu“.

Scrieri economice:

Din mult preţiosul *„Manual de agricultura raţională“* de *Dr. George Maior*, profesor de agricultură la şcolă superiöră din Bucuresci (Ferăstrău) a apărut volumul III, intitulat *Zootehnia, seu Cultura generală şi specială a vitelor cornute*. Acest volum este, ca şi cele două de mai înainte, förte mare, cuprinzând 779 pag., format mare 4°. În text conţine 225 figurii.

Cuprinsul acestui volum e de un interes deosebit pentru economii de vite, căci tracteză amănunţit şi din toate punctele de vedere cultura vitelor de tot soiul, cum nu s'a mai scris încă nici într-o carte românească.

Materia întrégă e împărţită în 12 părţi, tratând diferitele specii de culturi a vitelor, corpul animalelor, rasa şi divisiunile (regule de observat la împărecherea vitelor, etatea împărecherei etc.); mijlocele şi metodele zootehnice de reproducţiune (arta împărecherei, diferitele feluri de încrucşări etc.); îngrijirea şi crescerea vitelor domestice, nutrirea lor şi alte multe. În capitolul XI se vorbeşte despre ovicultură, seu cultura oilor cu toate amănuntele lor, ér în capitolul XII despre industria laptelui, arătând modul de conservare şi fabricaţiune a untului, smântănei, brânzei et. etc.

Opul d-lui Dr. Maior, după cum se scie, a fost premiat şi din partea Academiei române. El a fost în modul cel mai favorabil apărăit de toate diarele şi revistele noastre, fiind în literatura română unic în felul seu.

Agrologia seu Agricultura generală de *Dr. G. Maior*, profesor la şcolă centrală de agricultură din Bucuresci. E cea mai bogată şi tot-odată cea mai temeinică scriere românească cu privire la cultura pământului (aratul sămănatul, gunoiul etc., etc.) Conţin 217 figurii de-ale diferitelor aparate economi (pluguri, grape, tăvăluguri etc.) E o carte förte mare, de 524 pag. şi costă numai 2 fl. 50. (cu posta recomandat 2 fl. 75 cr.)

Fitotehnia seu Cultura specială a plantelor, scrisă tot de *D-l G. Maior*. Această carte se estinde pe 611 pagini format mare şi conţine în text 202 figurii. Cuprinsul e förte bogat, arătând cu de-amăruntul soiul modul de cultură, bôlele şi vindecarea etc. genţru fiă care plantă. precum cereale (tot felul de cucate, ca grâu, săcară, orz, ovés, orez, meiul, cucuruz, hriscă, etc.); apoi mazere, linte, mazérique, rapişă, mac, sofran, hemeiul, in, cânepă, tutun, cartofi, tot felul de sfece, hrén curechiu, şi alte multe. Apoi diferite plante de nutreţ, ca lucernă, trifoiu, mohor, cucuruzul verde nutreţ, diferite compoziţiuni pentru fęnaşe şi păşuni artificiale etc. Alt capitol tracteză despre cultura fęnaşelor, altul irigaţiuni, altul despre păşuni etc. Preţul 4 fl. (trimis cu posta recomandat 4 fl. 25 cr.)

„Stupăritul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători şi pentru toţi iubitorii de acest ram al economiei, de *Constantin Dimian*, preot în Breţcu. O carte de 154 pag. format mare 8°. Preţul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Pentru comercianţi funcţionari şi toţi ómenii de afaceri, precum şi studenţi putem recomanda următoarele cărţi:

Manul de dreptul cambial, lucrat de *Ioan Socacu*, profesor la şcolă română gr. or. din Braşov. Cartea e tipărită pe apesele „Albinei“ şi e menită a face mari servicii tutu or, cari au afaceri cu cambii polite. Preţul 2 fl. (cu posta 2 fl. 10 cr.)

Un capitol din Contabilitatea duală de *I. C. Panţu*, prof. la şcolă comercială superiöră din loc. Tracteză principiile contabilităţii dupe ilustrate cu diferite exemple, pe cari studiindu-le cu atenţiune, pöte ori şi cine să înveţe contabilitatea, adecă ţinerea socotelor în economia proprie şi în afacerile comerciale. Preţul 50 cr. + 5 cr. porto.

„Curs complet de corespondenţa comercială“, de *I. C. Panţu*. Conţine modele de circulare, scrisori de informaţiuni, recomandăţiuni şi acreditive; scrisori în comerţul cu mărfuri, comisiune şi expediţiune; cestiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede şi cupóne etc. Preţul 1 fl. 60 cr.

Procent, Promil, Interese şi Teoria conturilor curente de *I. C. Panţu*. Arată calcularea intereselor pe ani, pe luni şi pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple esplicate amănunţit, așa ca să fie înțelese de ori şi cine; de-asemena modul de calculare al intereselor la bănci şi teoria conturilor curente. Preţul 40 cr. plus 3 cr. porto.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureşianu*.
Redactor responsabil: *Gregoriu Mairu*.

Cursul la bursa din Viena.

Din 8 Octomvre 1899.

Renta ung. de aur 4%	115.95
Renta de coróne ung. 4%	93.90
Impr. cáil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.80
Impr. cáil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.20
Oblig. cáil. fer. ung. de post. I. emis.	119.—
Bonuri rurale ungare 4%	92.50
Bonuri rurale croate-slavone	—
Impr. ung. cu premii	161.—
Losuri pentru reg. Tisei şi Seghedin	137.—
Renta de argint austr.	99.—

Renta de hărtie austr.	99.—
Renta de aur austr.	117.35
Losuri din 1860.	135.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	901.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	366.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	361.50
Napoleonori	9.57 1/2
Marci imperiale germane	59.05
London vista	121.15
Paris vista	47.77 1/2
Rente de coróne austr. 4%	98.50
Note italiene	44.50

Reduta oraşenască.

BALTHAZAR,
Teatru de magiă.
Ađi, Luni,
mare reprezentaţiă.
Măne în 10 Octomvre, ultima reprezentaţiă.

Nou **SENSAŢIONAL** Nou
Barca lui Noe
mare fantasmagoriă biblică.

Scrinul de cristal.

La dorinţa publică se va da încă odată:

Cabinetul spiritelor.

Ventrilogiă

şi un program bogat de producţiune.

Inceputul la 8 óre séra.

Preţul locurilor: Balcon 1 florin. Fauteul 1 fl., Stal I 80 cr., Stal II 60 cr. Partere 50 cr. Loc de stat 40 cr. Loc de stat pe galeriă 40 cr. Studenţi şi militari 30 cr.

Bilete de vânđare la Domnul Alfred Gebauer, în Tergul Grăului.

Căni miraculoşi. Cei mai bine dresaţi căni în lume
se produc đilnic de Sâmbătă din 30 Sept. încóce în teatrul clădit pe locul din faţa restaurăiei de pe promenada de jos.

Caro, singurul căne Pudel, care există în lume, se scie cănta pe piano, împreună cu alţi 20 soţi, animale frumoşe, vor executa diferite arte, astfel că visitorii îi vor admira în grad mare. CARO, singur în lume, între alte piese va cănta la piano „Ultima rosă“, din opera „Martha şi Choralul“. — Ceiaalţi căni sunt în stare să scrie şi socotéscă, ce a costat multă muncă şi trudă până i-au învăţat. — Deosebesc colorile, cunosc florile, se produc ca gimnasticii, jócă balet, şi laolaltă esecută un potpourri grandios.

Imi iau voe a invita On. public, cu deosebire amatorii de căni, la aceste producţiuni interesante.

Preţurile: Stal I. 60 cr. Locul I. 40 cr. Locul II. 30 cr. Locul III. 15 cr. Militarii fără charge şi studenţi plătesc preţul jumătate.

Producţiunile vor fi: întâi la 4 óre după amăđi, a doua şi a treia la 6 şi 8 óre séra.

Dumineca şi în sărbători se vor da producţiuni la fie-care óră, începând dela 3 p. m. până la 9 óre séra.

Sosirea şi plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Octomvre st. n. 1899.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

- I. Trenul de persoane la 8 óre dim.
- II. Tr. accel. peste Cluşia la 2 ó. 9 m. p. m.
- III. Trenul mixt la 10 óre 25 min. séra

Dela Bucuresci la Braşov:

- I. Trenul mixt, care circulă numai Vinerea dela Preşesti, la 0 óre — min. dim.
- II. Trenul accel. la 2 óre 18 min. p. m.
- III. Trenul mixt, la 5 óre 20 min. p. m.
- IV. Trenul de pers., la 9 óre 27 min. séra.
- V. Trenul accel. la — óre — min. séra.

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

- I. Trenul de persoane la 8 óre 25 m. d., (are legătură în St.-Georgii cu Ciuc-Szerda şi Ciuc-Gyimes).
- II. Trenul de persoane la 1 óră 51 m. p. m.
- III. Trenul mixt, la 6 óre 48 m. séra, (are legătură cu Ciuc-Szereda).

Dela Zérnesci la Braşov (G. Bartolomeiu):

- I. Trenul mixt la 6 óre 22 min. dim.
- II. Trenul mixt la 1 óră 13 min. p. m.
- III. Trenul mixt la 0 óre — min. séra.

Dela Ciuc-Gyimes la Braşov:

- I. Trenul de pers. la 8 óre 25 min. dim.
- II. Trenul de pers. la 1 óră 51 min. p. m.
- III. Trenul mixt la 6 óre 48 min. séra.

Plecarea trenurilor din Braşov:

Dela Braşov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la 5 óre 8 min. dimineţa
- II. Tr. accel. (peste Cluşia) la 2 ó. 45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la 7 óre 48 min. séra.

Dela Braşov la Bucuresci:

- I. Trenul de persoane la 3 óre 55 min. d.
- II. Trenul mixt la 11 óre a. m.
- III. Trenul accelerat (ce vine pe la Oradia Cluşia) la 2 óre 19 min. p. m.

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

- I. Trenul de persoane la 5 óre 19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m.
- II. Trenul mixt la 8 óre 50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la 3 óre 15 m. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Szereda).

Dela Braşov la Zérnesci (G. Bartolomeiu):

- I. Trenul mixt la 9 óre şi 2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la 3 óre 18 min. p. m.
- III. Trenul mixt la 0 óre — m. séra.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la 5 óre 19 min. dim.
- II. Trenul mixt la 8 óre 50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la 3 óre 15 min. p. m.

Em